

рижъ, посещавайки родината си и след революцията. Още въ първите творби на С., въпреки влиянието на Римски-Корсаковъ, има една голѣма непосредственостъ и непринуденостъ. Отъ това влияние остава по късно само едно разположение къмъ картинностъ (изобразителностъ) и голѣмото оркестрово майсторство. Творческата личностъ на С. се разкрива напълно въ балета „Петрушка“, въ който националния елементъ е въ услуга на една общочовѣшка изразностъ, а въ „Историята на войника“ той предава на формитѣ на популярната музика (не народна) художественъ видъ: отъ тангото, валса и др. съвременни танцови форми, той прави това, що постигатъ старитѣ майстори отъ алемандата, сарабандата и др. Отъ музиката къмъ „Сватбитъ“ — до последнитѣ творби, С. създава произведения, въ които е отразенъ единъ обективизмъ — срещу субективния характеръ на музиката на романтицитѣ и майсторитѣ следъ тѣхъ. Въ неговата музика има нѣщо механично, пародистично, но тя отговаря на звуковитѣ потребности на съвременния слушателъ. Държейки се въ тоналността, С. я разширява до крайни предѣли, та неговитѣ хармонични срѣдства сж съвсемъ разнообразни. Единъ повратъ къмъ опростяване на хармонията и др. изрази срѣдства се забелязва отъ ораторията „Едипъ-царъ“ и балета „Аполонъ“. Съ своята нѣжностъ, простота и детски наивенъ духъ, още въ балета „Пулчинела“ се извява майсторството на С. да твори върху основа на произведения на старитѣ майстори, като Перголези, а най-последнитѣ творби (следъ „Едипъ царъ“ и „Аполонъ“) — по своята хармония и фактура, сж въ духа на новокласицизма (капричиото (1929) за пиано и оркестъръ въ 3 части, цигулковиотъ концертъ 1931). Творби: една симфония, „Фойерверкъ“, „Скерцо-фантастикъ“ и симфоничната поема — „Пѣсенъта на славея“ — за оркестъръ, единъ концертъ за пиано и оркестъръ, „симфонии“ за духови инструменти, октетъ за духови; две сюити за малкъ оркестъръ; „концертино“ за струненъ квартетъ; три пиеси за струненъ квартетъ; „Прибаутки“ — шеговити пѣсни за пѣние и 8 ин-

струмента; „Котешки приспивки“ за пѣние и 3 кларинета; „Сюита Перголези“ — за цигулка и пиано, „Леки пиеси“ за пиано на 4 рѣце; една соната „Рягтаймъ“ и „Рятмюзикъ“ — за пиано, сюита „Фавнътъ и овчарката“ — за пѣние и оркестъръ, балетитѣ: — „Жаръ-птица“, „Таинството на пролѣтътъ“, „Петрушка“ и „Аполонъ мусагетъ“, сценическата оратория „Едипъ царъ“, балетнитѣ сцени „Сватбитъ“, мелодрамата „Историята на войника“, операта „Славейтъ“ (3-я актъ на която е преработенъ въ симфонична поема „Пѣсенъта на славея“), комическата опера „Мавра“, бурлеската „Ренадъ“ (пѣние), 4 хора за еднородни гласове, „Пасторале“ за сопранъ съ обой, английски рогъ, кларинетъ и фаготъ, „Капричио“ за пиано и оркестъръ (1930), концертъ за цигулка и оркестъръ (1931), „Симфония на псалмитъ“ — за хоръ и оркестъръ и др.

Страдалъ, Августъ — Stradal, August — пианистъ и компонистъ, род. 17 май 1860 въ Теплицъ, ученикъ на Виенската консерватория (Лешетицки, Брукнеръ) и на Листъ, билъ учителъ въ Хораковитѣ музикални училища и, следъ това, занимавалъ се съ концертна дейностъ, сега живѣе въ Швойнлинде (Чехия), като клавиренъ педагогъ. С. е преработилъ за пиано органови творби отъ Хенделъ, Бахъ, Букстехуде и, главно — Листъ, и оркестрови нѣща за пиано, — направилъ извлѣчения за пиано на Брукнерови симфонии, и самъ писалъ клавирни пѣсни.

Страдела, Алесандро — Stradella, Alessandro — бележитъ компонистъ, род. 1645 въ Неаполъ, умр. 1681 въ Генуа (убитъ отъ една актриса отъ ревностъ), училъ въ Неаполъ и, после — въ Венеция, дето бива повиканъ да напише една опера за карнавала; влюбва се и отвлѣча една видна тамошна девойка, чийто годеникъ нагласява да го преследватъ, за да го убиятъ въ Римъ. Музиката на изпълняваната тамъ негова оратория „Св. Иванъ Златоустъ“ тѣй упоява преследвачитѣ, че той избѣгва смъртта, и се озовава въ Неаполъ. Следъ това отива за написване на една карнавална опера (La forza dell'amor paterno) въ Генуа,